MSZW akk [redacted] 27/11

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

Directie
[redacted]

Datum
24 november 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Uiterlijk bij
26 november 2026

Bijlage(n)
2

Aan Minister van SZW

nota

Verzending Kamerbrief toekomst fondsensystematiek werknemersverzekeringen

Aanleiding

Op 24 november jl. heeft de politieke vierhoek ingestemd om de Kamerbrief en de ambtelijke analyse over de toekomst van de fondsensystematiek te verzenden aan de Tweede Kamer via de MR van aankomende vrijdag 27 november. Bij deze nota vindt u de brief ter ondertekening, zodat die conform toezegging voor de begrotingsbehandeling SZW verzonden wordt.

Geadviseerd besluit

- Graag uw akkoord op verzending van de brief en ambtelijke analyse aan de Tweede Kamer en afschrift aan de Eerste Kamer. Indien akkoord, vragen wij u de brieven te ondertekenen.
- Graag uw akkoord op het meesturen van de eerdere beslisnota's t.a.v. van de brief en ambtelijke analyse, in het kader van actieve openbaarmaking.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie
1	Kamerbrief toekomst fondsensystematiek werknemersverzekeringen	Verzenden aan TK
2	Bijlage Fondsensystematiek werknemersverzekeringen: analyse en mogelijke aanpassingsrichtingen	Verzenden aan TK
3	Openbaar maken samengevoegde beslisnota's kamerbrief over de toekomst van de fondsensystematiek werknemersverzekeringen	Verzenden aan TK

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van SZW

Datum
18 november 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Uiterlijk bij
19 november 2026

Bijlage(n)
1

nota

Nota ondertekening aanbiedingsformulier MR tbv verzending Kamerbrief toekomst fondsensystematiek aan TK

Aanleiding

U heeft laten weten de Kamerbrief (bijlage 2) en de ambtelijke analyse over de toekomst van de fondsensystematiek werknemersverzekeringen (bijlage 3) vóór de begrotingsbehandeling SZW naar de Tweede Kamer te willen sturen. De brief wordt daarom geagendeerd voor de MR van 27 november a.s. en wordt mogelijk eerder besproken in een politieke vierhoek van 24 november a.s. Hierover wordt u geïnformeerd.

Geadviseerd besluit

- Graag uw akkoord op verzending van de brief, ambtelijke analyse en onderliggende beslisnota's. Indien akkoord, vragen wij u bijgaand aanbiedingsformulier (bijlage 1) vóór **vrijdag 20 november 12:00 uur** te ondertekenen.
- Volgende week ontvangt u dan de brief ter ondertekening voor definitief verzenden. Dan zullen wij de desbetreffende beslisnota's die worden meegestuurd, ook aan u voorleggen.

Kernpunten

- [redacted]
- De Kamerbrief, alsmede de ambtelijke analyse, zijn eerder afgestemd op ambtelijk niveau met FIN, EZ, AZ, CPB, BD en UWV.
- Ter voorbereiding op de MR zullen wij en uw PA de komende week contact hebben met de verschillende departementen om te kijken of er vanuit hun bewindspersonen nog geschilpunten zijn. Mochten die er zijn, dan nemen wij dat mee in de annotatie die wij voor u gaan opstellen.
- Daarnaast wordt samen met AZ nog gekeken naar de mogelijkheid om een politieke vierhoek in te plannen op 24 november a.s., zodat het mogelijk is politieke overeenstemming te bereiken voorafgaand aan de MR van 27 november a.s.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota ondertekening aanbiedingsformulier MR tbv verzending Kamerbrief toekomst fondsensystematiek aan TK

Pagina: 1

Nummer: 1	Auteur: Vijlbrief, J.A.	Onderwerp: Free Hand	Datum: Onbepaald
Nummer: 2	Auteur: [redacted]	Onderwerp: Markering	Datum: 24-11-2026 13:42:26
Nummer: 3	Auteur: [redacted]	Onderwerp: Markering	Datum: 24-11-2026 13:45:27

Bijlagen

Volgnummer	Naam
1	Aanbiedingsformulier Kamerbrief over toekomst van de fondsensystematiek werknemersverzekeringen
2	Kamerbrief toekomst fondsensystematiek werknemersverzekeringen
3	Ambtelijke analyse van de fondsensystematiek werknemersverzekeringen en mogelijke aanpassingsrichtingen

Datum
18 november 2026

Onze referentie
2026-

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van SZW

Datum
10 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

nota

Nota Kamerbrief over toekomst van de fondsensystematiek

Uiterlijk bij
16 september 2026

Bijlage(n)
2

Aanleiding

- Tijdens het commissiedebat werknemersverzekeringen van 8 april jl. heeft u toegezegd een Kamerbrief over de toekomst van de fondsensystematiek vóór de begrotingsbehandeling naar de Kamer te sturen.
- Op 6 juli jl. hebben wij met u de interne analyse over de fondsensystematiek en doel van de kamerbrief, zijnde een dilemmabrief, besproken. Naar aanleiding van dit overleg is de analyse aangevuld en is een concept Kamerbrief opgesteld. Hierbij leggen we de Kamerbrief, aangevulde analyse en vervolgplanning aan u voor.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met de concept Kamerbrief (bijlage 1)?
- Gaat u akkoord met het meesturen van de analyse aan de kamer (bijlage 2)?
- Wij ontvangen graag vóór 22 september uw reactie en akkoord voor verzending van de stukken naar de ambtelijke vierhoek van 1 oktober.

Kernpunten

- Hoewel de brief ingaat op de fondsensystematiek werknemersregelingen wordt in de aanleiding benoemd dat ook bij de volksverzekeringen (o.a. AOW) de vraag gesteld kan worden of huidige systematiek nog passend is.
- Hoofdmoot van de Kamerbrief is dat er weliswaar consensus is over de complexiteit van de huidige fondsensystematiek werknemersverzekeringen, maar dat er geen gedeeld beeld is hoe de financiering van de sociale zekerheid idealiter zou moeten werken. Elk mogelijk alternatief komt met afruilen. Het vraagstuk van de dekking en het vinden van een ander (flexibel) sturingsinstrument binnen het inkomstenkader speelt hierin een grote rol. Dat maakt het een dilemma.
- In de brief geeft u aan dat u het van belang vindt dat keuzes met zorg gemaakt moeten worden en uiteindelijk breed gedragen worden. De brief ziet u hiervoor als eerste aanzet en u gaat graag met de Kamer en sociale partners in gesprek. Onder *toelichting* vindt u een uitgebreidere toelichting op de uitkomsten van de ambtelijke analyse die centraal staan in de brief
- U heeft toegezegd om de Kamerbrief voor de begrotingsbehandeling, voorzien voor week 49, te sturen. Op 4 november a.s. vindt echter het commissiedebat werknemersregelingen plaats. Onze verwachting is dat dit vraagstuk dan aan bod komt. Wij adviseren de brief en analyse vóór het debat te versturen. Mede door het herfstreces is er sprake van een strakke planning.

Pagina: 3

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 24-11-2026 13:42:47

Datum
10 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Processtap	Wanneer	Wanneer akkoord op stukken
Ambtelijke vierhoek	1 oktober	22 september
lopende onderhandelingen [redacted]	[redacted]	[redacted]
Politieke vierhoek	13 oktober	8 oktober
MR	16/30 oktober	Doorgeleiding vanuit politieke vierhoek
Verzending stukken naar TK	Vóór 4 november	Ondertekening na MR van 16/30 oktober

- Doordat het vraagstuk mede ziet op een sturingsinstrument voor het inkomstenkader is dit mogelijk een gevoelig onderwerp voor de Minister en Staatssecretaris van Financiën. De concept Kamerbief en analyse zijn daarom in samenwerking met ambtelijk Financiën opgesteld. In een separate nota informeren zij hun bewindspersonen hierover, zij hebben nog niet eerder stukken over dit onderwerp gezien. Mogelijk zal er nog een BWO moeten plaatsvinden, voordat u dit stuk definitief kan agenderen in de politieke vierhoek en vervolgens de MR.
- De analyse is verder afgestemd met het CPB, de Belastingdienst, UWV en op ambtelijk niveau met EZ en AZ. Lopende onderhandelingen [redacted]
- Voor uiteindelijke verzending van de brief zal deze nog op leesbaarheid worden gecontroleerd. Ten aanzien van de analyse (bijlage 2) voeren wij in de tussentijd een consistentie- en inhoudelijke (met name op juridische-, uitvoeringstechnische en inkomenseffecten) check uit. Deze punten worden verwerkt in de analyse voordat deze naar de ambtelijke vierhoek wordt verstuurd.

Toelichting analyse
In de analyse worden de volgende (politieke relevant) punten geadresseerd en verder uitgewerkt, die in de Kamerbrief worden samengevat:

- De toenemende fondsvermogens van de fondsen werknemersregelingen leiden tot verwarring en maakt de systematiek lastig te doorgronden. Het kan de indruk wekken dat de middelen beschikbaar zijn om lasten te verlagen of uitgaven te verhogen, terwijl dat niet het geval is.
- Bovendien staat het niet-lastendekkende deel van de premie dat ruimte geeft aan de Rijksbegroting, niet tegenover een verzekerd recht. Terwijl de premie wel is vormgegeven op basis van de verzekeringsgedachte, waardoor zelfstandigen en dga's niet meebetalen en ook niet boven het maximumpremieloon wordt afgedragen. Dit beïnvloedt de verhouding tussen verschillende arbeidsvormen en heeft door het maximumpremieloon een regressief karakter, waardoor voor lagere inkomens relatief meer wordt afgedragen dan voor hogere inkomens.
- Er zijn drie mogelijke aanpassingsrichtingen in kaart gebracht. Uitgangspunt is dat de aanpassingen de fondsensystematiek beter uitlegbaar en transparanter maakt, zonder dat dit nadelige consequenties heeft voor de overheidsfinanciën. Voor de richtingen die leiden tot lagere premie-inkomsten is de vraag of dit met een bestaande of nieuwe belasting wordt

Pagina: 4

Nummer: 1	Auteur: [redacted]	Onderwerp: Markering	Datum: 24-11-2026 16:11:32
Nummer: 2	Auteur: [redacted]	Onderwerp: Markering	Datum: 24-11-2026 13:45:17

gecompenseerd. Dit leidt tot drie aanpassingsrichtingen met enkele subvarianten.

Richting	**Meer aansluiten bij de verzekeringsgedachte**	**Premies werknemersverzekeringen afschaffen**	**Verbeteringen binnen huidig stelsel**
Subvariant	**(1a)** Meer aansluiten bij de verzekeringsgedachte en dekken met bestaande belastingen	**(2a)** Premies werknemersverzekeringen afschaffen en dekken met bestaande belastingen	**(3a)** Invoeren opslag op premie die niet bijdraagt aan fondsresultaat
	(1b) Meer aansluiten bij de verzekeringsgedachte en dekken met nieuwe loonsombelasting	**(2b)** Premies werknemersverzekeringen afschaffen en dekken met nieuwe loonsombelasting	**(3b)** Afspreken premies niet in te zetten voor inkomstenkader of beleid
			(3c) Verlaging premietarieven om overdekking te verminderen

1. *Meer aansluiten bij de verzekeringsgedachte middels lastendekkende premies*: Voordeel hiervan is dat er geen grote fondsvermogens meer worden opgebouwd én dat de hoogte van de premie beter te begrijpen is. Dit vergroot de uitlegbaarheid en transparantie van de systematiek. Nadeel is dat een flexibel begrotingsinstrument waarmee het kabinet binnen het inkomstenkader kan compenseren, verdwijnt. Om lagere premie-inkomsten te dekken moet dit worden gecompenseerd via een bestaande of nieuwe belasting. Afhankelijk van de grondslag kan dit leiden tot (grote) herverdelings- en inkomenseffecten. Indien wordt gekozen voor een bredere grondslag dan verbetert dat het evenwicht tussen verschillende arbeidsvormen.
2. *Premies werknemersverzekeringen afschaffen en dekken met belastingen:* Voordeel hiervan is dat de uitgaven aan de sociale zekerheid geen direct verband hebben met de heffing. Doordat er geen aparte fondsen meer worden bijgehouden wordt mogelijke verwarring over de betekenis van het fonds en het fondsvermogen hiermee voorkomen. Nadeel is dat ook hier een flexibel begrotingsinstrument verdwijnt. Ter vervanging van de premie-inkomsten kan worden gekeken naar een bestaande of nieuwe belasting. Afhankelijk van de grondslag kan dit leiden tot (grote) herverdelings- en inkomenseffecten. Indien de grondslag breder wordt, kan de vraag worden gesteld of de vormgeving van de werknemersregelingen nog passend is. Aangezien in dat geval meer groepen gaan meebetalen dan die er recht op hebben.
3. *Aanpassingen binnen huidige systematiek:* Het is ook mogelijk om zonder over te stappen op een nieuwe systematiek aanpassingen te doen die de transparantie en uitlegbaarheid verbeteren. Dan gaat het over een opslag op de premies, geen beleidsmatige verhogingen van de premies, en/of een geleidelijke eenmalige verlaging van de premies. Deze aanpassingen zijn beperkter van aard dan de andere twee aanpassingsrichtingen. Ze zorgen er met name voor dat er op korte termijn geen (nieuwe) fondsoverschotten ontstaan. Het verbetert niet de verstorende werking die het niet-lastendekkende deel van de premie heeft op het evenwicht tussen arbeidsvormen. Het vinden van een alternatieve dekking zal voor deze opties ook ingewikkeld zijn.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van SZW

Datum
24 juni 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Uiterlijk bij
3 juli 2026

Bijlage(n)
1

nota

Bespreeknotitie analyse fondsensystematiek werknemersverzekeringen en mogelijke

Aanleiding

Op 7 juli a.s. staat een bespreking met u gepland over de toegezegde Kamerbrief waarin nader wordt ingegaan op de kabinetsvisie over de toekomst van de fondsensystematiek. U heeft tijdens het commissiedebat werknemersregelingen op 8 april jl. een Kamerbrief toegezegd voor het najaar. Ter voorbereiding op de Kamerbrief hebben WR, ASEA, FEZ en AFEP een analyse gemaakt van de huidige fondsensystematiek en mogelijke hervormingsrichtingen (zie bijlage I). Deze nota betreft een (korte) samenvatting van de analyse en bevat enkele punten die wij met u willen bespreken.

Bespreekpunten

1. Kunt u zich vinden in de drie geschetste problemen omtrent de huidige fondsensystematiek, en welke heeft bij u de hoogste prioriteit als gekeken moet worden naar aanpassingen?
2. Kunt u zich vinden in de geschetste hervormingsrichtingen? En heeft u op voorhand sterke voorkeuren of bezwaren bij de richtingen?
3. Wat is het gewenste ambitieniveau voor de Kamerbrief en het kabinetsstandpunt? Is dat een analyse van de huidige systematiek of wilt u ook al uitspraken doen over eventuele hervormingen?

Kernpunten

- De huidige fondsensystematiek past binnen de begrotingsregels en het wettelijk kader.
- De analyse laat tegelijkertijd zien dat de huidige vormgeving belangrijke nadelen kent:
  - Uitlegbaarheid en transparantie: de fondsvermogens lopen op doordat premies meer dan lastendekkend worden vastgesteld en doordat bezuinigingen de uitgaven uit de fondsen verlagen. Vervolgens ontstaat ruimte voor andere rijksuitgaven via de doorwerking op het EMU-saldo. Dit gaat ten koste van de uitlegbaarheid en het draagvlak van het stelsel en heeft geleid tot Kamermoties en bezwaarprocedures.
  - Economische vormgeving van de premies: de premies zijn vormgegeven als verzekeringspremie, met een beperkte reikwijdte (alleen werknemers als verzekerde groep) en een maximumpremieloon. Het deel boven lastendekkendheid fungeert echter effectief als belasting: het financiert algemene uitgaven. Dit raakt het evenwicht tussen zelfstandigen en werknemers, en werkt door het maximumpremieloon degressief.

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 24-11-2026 13:43:40

  - Fondsvermogens en overdekking: hoewel de huidige fondsensystematiek binnen het wettelijk kader valt, blijven de hoge fondsvermogens en overdekking een financieel risico gezien de bezwaarprocedures.
- Deze nadelen hebben geen betrekking op het heffen van premies als zodanig, maar op het gedeelte van de premies dat meer dan lastendekkend wordt vastgesteld, waardoor er aanzienlijke fondsvermogens ontstaan en de economische nadelen optreden.
- Het fondsvermogen zal, vanwege de premieverhogingen en bezuinigingen van dit kabinet, de komende jaren aanzienlijk toenemen. Boekhoudkundig is het niet mogelijk dit fondsvermogen af te bouwen gezien de uitgaven uit de fondsen wettelijk zijn vastgelegd. De enige manier om de fondsvermogens af te bouwen, zonder het EMU-saldo te verslechteren of de fondsuitgaven te verhogen, is door de premie te verlagen en dit te dekken.
- De analyse schetst twee hervormingsrichtingen. Deze dragen bij aan transparantie, uitlegbaarheid en draagvlak van het stelsel, inclusief een stapsgewijze implementatie: een pragmatische eerste stap en een vergaande wijziging. Afhankelijk van de keuze over de alternatieve belasting kunnen ook de economische nadelen worden geadresseerd. Deze richtingen zijn samengevat in onderstaande tabel.
- Deze hervormingsrichtingen gelden met name voor het Aof en de AWf, omdat de premies voor deze fondsen niet-lastendekkend worden vastgesteld en beide fondsen op dit moment over een aanzienlijk fondsvermogen beschikken. Gaandeweg kan worden gekeken of de gekozen richting ook kan worden toegepast op de Ufo. Voor de Whk geldt dat deze op de huidige werkwijze goed functioneert, mede vanwege de lastendekkendheid van de premie.

Tabel 1: schematische weergave van de hervormingsrichtingen

Richting	**1: Lastendekkende premie als uitgangspunt** Onderscheid maken tussen lastendekkende en beleidsmatige gedeelte van de premie	**2: Richting belastingfinanciering** Conform de huidige situatie Aof en AWf, geen koppeling tussen inkomsten en uitgaven
Eerste stap	**1a**: Premie lastendekkend vaststellen en dekken met opslag op de premie	**2a**: Premie opnieuw vaststellen en dekken met belasting
Vergaande wijziging	**1b**: Premie lastendekkend vaststellen, fondsvermogen afbouwen en dekken met belasting	**2b**: Premies en fondsen afschaffen en dekken met belasting
	Noot bij vormgeving alternatieve belasting (speelt bij optie 1b, 2a en 2b): • Belasting met zelfde grondslag vereist nieuwe belasting • Bestaande belastingen hebben een andere grondslag en dus verdelingseffecten	

- De formele verantwoordelijkheidsverdeling verandert in geen van de richtingen. De overheid blijft de eigenaar van de middelen en bepaalt waar het aan wordt uitgegeven en hoe eventuele tegenvallers worden gedekt. Bij keuze voor lastendekkendheid (hervormingsrichting 1) wordt de relatie tussen uitkering en premie wel sterker, waardoor de beleidsvrijheid van de overheid om premies en fondsuitgaven los van elkaar te bepalen wordt beperkt.
- De opgenomen opties vereisen aanpassingen van huidige wet- en regelgeving, en dekking via alternatieve belastingen. Hiervoor is (politiek) draagvlak nodig. Dat draagvlak is sowieso lastig te krijgen voor belastinghervormingen en wordt verder bemoeilijkt door een afruil in de vormgeving:
  - Een belasting die dicht bij de huidige vormgeving van premies blijft (beperkte verdelingseffecten, behoud van de knop aan werkgeverszijde)

bestaat nu niet. Dit vereist een nieuwe belasting, met de bijbehorende eisen aan draagvlak en uitvoering.
    - Een aanpak van de onderliggende economische problemen vraagt een bredere grondslag (naar zelfstandigen en zonder degressiviteit), en heeft dus verdelingseffecten, wat het draagvlak ingewikkelder maakt.

1 Lopende onderhandelingen [redacted]

- De bijgevoegde analyse kan daarnaast als aanzet dienen voor de toegezegde kamerbrief. Indien u wenst in deze toegezegde Kamerbrief richting of zelfs al vervolgstappen aan te kondigen is vanzelfsprekend (politiek) mandaat nodig. Het ligt voor de hand om dit t.z.t. via de vierhoek te organiseren.
- De analyse gaat niet in op de invulling van de vrijheidsbijdrage van werkgevers. Hierop zullen we terugkomen in een aparte nota over de augustusbesluitvorming.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie
1	Analyse fondsensystematiek werknemersverzekeringen en mogelijke hervormingsrichtingen	Ter informatie (niet verzenden)

Nummer: 1 Auteur: [redacted] Onderwerp: Markering Datum: 24-11-2026 13:45:06

1e brief: opzet
ok. Hou me op
hoogte van [illegible]
2e brief: fundamenteel,
eerst studeer.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan Minister van SZW

nota

Error! Unknown document property name.

TER BESLISSING

[redacted]

Opgesteld door

[redacted]

Uiterlijk bij
22 april 2026

Bijlage(n)
0

Aanleiding

- De fondsensystematiek werknemersverzekeringen (en met name het Aof) krijgt veel (politieke) aandacht. Dat bleek onder andere bij het commissiedebat werknemersverzekeringen van 8 april jl.
- Er zijn twee urgente punten waarop we voor het meireces graag uw input willen. Dit ziet op 1) de twee toegezegde brieven in het commissiedebat en 2) op de vormgeving van de vrijheidsbijdrage (hier ontvangt u een parallelle nota over).
- Na het meireces ontvangt u een uitgebreidere nota over alle zaken die spelen rondom de fondsensystematiek en een concept van de eerste Kamerbrief.

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord met de concept opzet van de eerste Kamerbrief, die vóór de zomer naar de Kamer wordt verstuurd (zie bijlage 1)?
- Daarnaast gaan we graag met u in gesprek over de invulling van de tweede Kamerbrief die u voor het najaar heeft toegezegd.

Kernpunten

- De fondsensystematiek werknemersverzekeringen is de afgelopen jaren onder een vergrootglas komen te liggen vanwege de jaarlijkse premie overschotten en vermogensopbouw.
- De afgelopen maanden is er nog meer aandacht voor de fondsensystematiek, doordat enkele maatregelen uit het coalitieakkoord de jaarlijkse overschotten en de vermogensopbouw vergroten. Ook is er recent media-aandacht geweest over eventuele rechtszaken tegen de Staat over de hoogte van de Aof-premie (meer toelichting hierover staat in bijlage 2).
- De focus ligt nu op de hoogte van de Aof-premie, maar bij de AWf-premie speelt hetzelfde vraagstuk.
- De vragen over de verhouding tussen de premies en uitkeringen zijn te begrijpen. De Aof- en Awf-premies kennen bijvoorbeeld nog steeds een maximumpremieloon, vanuit de gedachte dat premie en uitkeringsrecht in balans horen te zijn.
- De Aof-premie wordt ook ingezet als generiek instrument om lasten te verhogen voor bedrijven, zoals bij de vrijheidsbijdrage, maar ook breder als sluitpost voor lastenverzwaringen voor bedrijven. Overigens telt de Aof-premie in het lastenkader weliswaar als last voor bedrijven, maar is het economisch een last op arbeid. Een verhoging wordt op termijn voornamelijk door werknemers gedragen.

Pagina: 9

Nummer: 1	Auteur: Vijlbrief, J.A.	Onderwerp: Free Hand	Datum: Onbepaald
Nummer: 2	Auteur: [redacted]	Onderwerp: Markering	Datum: 19-11-2026 13:15:39
Nummer: 3	Auteur: tkool	Onderwerp: Markering	Datum: 19-11-2026 13:18:10

- Er bestaan een aantal misconcepties over de fondsen: sommige partijen zien het fondsvermogen als een pot met geld waar ze uitgaven uit kunnen dekken, en anderen hebben het beeld dat er daarom niet hoeft te worden bezuinigd bij tegenvallers. Hoewel dit misconcepties zijn, demonstreert het dat de uitlegbaarheid van de fondsensystematiek – en daarmee ook het draagvlak – onder druk staat.
- In de vragen tijdens het commissiedebat van 8 april jl. liepen ook een aantal zaken door elkaar. Hierop heeft u aangeboden om alle vragen in samenhang te beantwoorden in een technische brief. Een opzet voor deze brief vindt u in bijlage 1.
- Daarnaast heeft u ook een uitgebreidere brief toegezegd in het najaar over de toekomst van de fondsensystematiek. U noemde in het commissiedebat ook de mogelijkheid van een fundamentele analyse, wellicht een extern onderzoek of commissie.
- Een commissie kent een lange doorlooptijd, waardoor het niet mogelijk is om in het najaar al een brief te sturen met uitkomsten. Een extern onderzoek lijkt ons niet opportuun, aangezien veel kennis zit bij SZW en Financiën.
- Ons voorstel is daarom om ambtelijk een fundamentele analyse te maken, samen met het ministerie van Financiën. We zouden een dergelijke analyse kunnen laten toetsen door een externe partij (bijv. een hoogleraar). Indien wenselijk kan er op basis van de analyse alsnog een onderzoek of commissie ingesteld worden.
- U heeft aangegeven tijdens het commissiedebat met sociale partners in gesprek te willen gaan over deze tweede brief. De sociale partners hebben aangegeven vooralsnog niet met het kabinet in gesprek te willen over de fondsen.
- Gezien bovenstaande punten gaan wij graag binnenkort met u in gesprek over de tweede brief. De centrale vraag is in hoeverre u de huidige fondsensystematiek beter wilt uitleggen, of dat u ook verandering in gang wilt zetten. Dat onderscheid is bepalend voor de opzet en toon van de brief.

Toelichting

- U heeft in het commissiedebat werknemersverzekeringen de volgende toezeggingen gedaan:
  1. Een technische brief (bijlage 1), bestaande uit:
     - antwoord op de vragen van mevrouw Patijn: "Kan de minister aangeven of de cijfers kloppen over hoeveel er straks per jaar weggaat uit het Aof en waar dat geld naartoe gaat? Graag per maatregel uitgesplitst." Daarnaast heeft mevrouw Patijn ook gevraagd om een doorrekening van het CPB op de maatregelen uit het coalitieakkoord (vrijheidsbijdrage, compensatie maximum dagloon en ombuiging ZvW);
     - hoe de voorgaande maatregelen in het coalitieakkoord doorwerken op de Aof-premie;
     - hoe de effecten van de premieverhogingen doorwerken voor werkgevers, werknemers en ZW/WIA/WW-gerechtigden (per voorgaande maatregel uit het coalitieakkoord);
     - een toelichting op de 1 miljard bezuiniging of het een incidenteel of structureel bedrag is;

Deze Kamerbrief is toegezegd vóór de zomer van 2026.

  2. Een brief over de toekomst van de fondsensystematiek, bestaande uit:

Nummer: 1	Auteur: Vijlbrief, J.A.	Onderwerp: Free Hand	Datum: Onbepaald
Nummer: 2	Auteur: Vijlbrief, J.A.	Onderwerp: Free Hand	Datum: Onbepaald

- de werking van de huidige fondsensystematiek werknemersverzekeringen in relatie tot de begrotingsregels;
- de visie van het kabinet op het fondsenstelsel: hoe wordt aangekeken tegen de relatie tussen de begroting, het budget en de fondsen;
- hoe kijken we vanuit juridisch perspectief naar de fondsen, wat is de relatie met de premies en wie heeft daar zeggenschap over?
- u heeft aangegeven hierop een fundamentele analyse of externe studie te willen doen. U heeft aangegeven daarbij mogelijk te denken aan inzet van een commissie;
- u heeft aangegeven graag met sociale partners in gesprek te gaan over de verbetering van de werknemersverzekeringen, de lastendekkende premies en zeggenschap voor de sociale partners over de fondsensystematiek werknemersverzekeringen.

Deze Kamerbrief is toegezegd voor het najaar van 2026.

- Er is door de heer Ceder een twee minutendebat aangevraagd over de maatregelen rondom het Aof en het maximumdagloon. Dat debat zal op 22 april a.s. plaatsvinden.

Bijlage 1
Opzet technische brief (toegezegd vóór de zomer 2026)

- Inleiding
- Een beknopte uitwerking van hoe de huidige fondsensystematiek werkt, zodat de brief zelfstandig leesbaar is en de cijfermatige informatie in de juiste context wordt geplaatst.

Datum

Onze referentie

Coalitieakkoord

Effecten coalitieakkoord op premietarieven

- Totaaloverzicht van ingeboekte premieverhogingen bij de volgende coalitieakkoord maatregelen:
  - Vrijheidsbijdrage (Aof)
  - Compensatie lagere Zvw-premie (Aof)
  - Compensatie verlaging maximumpremieloon (Aof, Whk, AWf, Ufo)
- Waar nodig een berekening van premieverhoging per individuele maatregel.
- Toelichting vaststellen Whk-premie door UWV en compensatie via Aof. Hiermee wordt de vraag beantwoord of de tegenvaller van 1 miljard incidenteel is of structureel.

Doorwerking premietarieven op lonen en koopkracht

Toelichting CPB doorrekening coalitieakkoord

- Theoretische doorwerking.
- Contractloonstijging is 0,1 procentpunt lager. Daarin zijn ook maatregelen verwerkt zoals de vrijheidsbijdrage, die verhogend werkt op de looneisen.
- Gevolgen van de verhoging voor werkgever, werknemers, ZW/WIA/WW-gerechtigden per maatregelen.
- Gevolgen van enkel de premieverhogingen op contractloonstijging.
- Aan CPB vragen: Gevolgen van de lagere contractloonstijging op lonen/koopkracht.

- Afsluiting

Bijlage 2

Juridische gevolgen en risico's

- Bij de Belastingdienst lopen bestuursrechtelijke procedures over de hoogte van de Aof-premies. SZW heeft aankondigingen ontvangen van civielrechtelijke procedures tegen de Staat vanwege de schade die werkgevers menen te lijden door de hoge Aof-premies.
- De vaststelling van de Aof-premies is geregeld in de Wet financiering sociale zekerheid. Deze biedt de minister van SZW ruimte bij het vaststellen van de hoogte van de premie.
- De hoogte van de premie en daarmee de omvang van het Aof worden daarnaast ook bepaald door de begrotingssystematiek welke verankerd is in de Wet houdbare overheidsfinanciën en de Comptabiliteitswet.
- Wat betreft de hoogte van de Aof-premie en de omvang van het Aof handelt de rijksoverheid ons inziens binnen het wettelijk kader.
- Indien wij geen gelijk krijgen bij de rechter, zijn de financiële consequenties fors.